

IDROTTS

BREVET.se

Sätt DIN förening på Idrottskartan

Sexuella övergrepp mot barn är ett allvarligt samhällsproblem i Sverige idag. Var femte barn utsätts för ett sexuellt övergrepp före det att de fyller 18 år.* Förövarna finns ofta barnens närhet och genom att rusta barn med kunskap om deras rättigheter och ge vuxna kunskap om övergrepp, kan vi bidra till att förebygga övergrepp. Nio av tio barn kommer någon gång att vara inskrivna i en idrottsförening och därför kan idrotten bidra till att göra stor skillnad för barn!

Nolltolerans är det enda tänkbara målet när det gäller att värna om barns rättigheter. För att nå målet om att inga barn ska utsättas för sexuella övergrepp, lanseras Idrottsbrevet och Idrottskartan. Idrottsbrevet är ett färdigskrivet brev som vårdnadshavare kan skicka till sina barns idrottsföreningar, med en uppmaning om att samarbeta kring förebyggande riktlinjer och en integritetspolicy.

De föreningar som väljer att implementera Idrottsbrevet i sin verksamhet markeras med en orange prick på en nationell karta – Idrottskartan. Kartan gör att det kommer bli enklare för vårdnadshavare att se vilka föreningar som väljer att arbeta aktivt med Idrottsbrevets riktlinjer.

Idrottsbrevet har tagits fram av kriminolog Nina Rung i samverkan med jurist i barnrättsfrågor Lars Ahrrenius. Idrottsbrevet är ett initiativ som sprider kunskap, implementerar förebyggande rutiner samt bidrar till dialog mellan vårdnadshavare och idrottsföreningar.

Du är väl med? Kartan och mer information hittar du på idrottsbrevet.se

**"Alla barn har rätt till sin barn-
dom. Tre barn i
varje klass har
inte fått den
rätten. Jag är
en av de tre.
Min mission är
att tre ska bli
noll."**

Elaine Eksvärd,
retoriker, barnrättskämpe och
grundare av Treskabinoll

*) Enligt SBU:s undersökning från 2007 har en av tio flickor och en av tjugo pojkar utsatts för sexuella övergrepp, det är ungefär tre barn i en klass på 30 elever. Enligt Stiftelsen Allmänna barnhusets undersökning "Det gäller en av fem" från 2015, utsätts ett av fem barn för sexuella övergrepp, det vill säga sex barn i varje klass.

Idrottsbrevet

Var femte barn i Sverige utsätts för ett sexuellt övergrepp innan de fyller 18 år*. Eftersom de flesta barn någon gång under uppväxten är medlem i en idrottsförening är idrotten en viktig motor i det förebyggande arbetet mot sexuella övergrepp.

Barnkonventionen ställer tydliga krav på att både offentliga och privata aktörer som möter barn ska arbeta förebyggande mot sexuella övergrepp. Genom att införa nolltolerans mot trakasserier och övergrepp tas tydligt ställning för en trygg miljö för alla barn.

Idrottsbrevets riktlinjer är avsedda att användas som ett stöd för föreningen i det förebyggande arbetet mot sexuella övergrepp på barn. Vi vill, tillsammans med er, skapa ett föreningsliv som är tryggt för barn och där barn lär sig både om idrott – och sina rättigheter. Genom att ge barn kunskap om sina rättigheter och om kroppslig integritet och genom att ledare får kunskap att möta utsatta barn, så tar vi fasta på både Europarådets direktiv samt följer Barnkonventionen om bekämpande av sexuella övergrepp mot barn.**

Riktlinjer till föreningen

- 1. Kunskapshöjning kring kroppslig integritet och barns rättigheter.** Det förebyggande arbetet mot sexuella övergrepp, genom kunskapshöjning kring kroppslig integritet, könsnormer och övergrepp, ska vara del i föreningens etiska riktlinjer och beskrivas tydligt i föreningens egen "uppförandekod".
- 2. Obligatorisk internutbildning för idrottsledare,** vilket ska innefattas i introduktionen för ideella ledare och inom ramen för utbildningen hos professionella tränare. Utbildningen ska innefatta fördjupad kunskap om könsnormer, barns rättigheter, kunskap om sexuella övergrepp och kunskap om hur en samtalar och håller utbildning för barn om kroppslig integritet och övergrepp. Efter genomgången utbildning erhålls ett certifikat som krävs för att kunna bli ideell ledare eller professionell tränare.
- 3. Integritetssamtal med unga.** Regelbundna samtal med barn och unga om kroppslig integritet, barns rättigheter kopplat till sexuellt våld samt vad som är brottsliga handlingar ska ske en gång per termin, anpassat efter barnens ålder.
- 4. Omklädningsrumspolicy.** Ledare använder sina kunskaper och är tydliga med hur det skapas en trygg miljö både utanför och på plan. Ledare är tydlig med vikten av kroppslig integritet och var de egna kroppsliga gränserna går, liksom barnens. För att omsätta detta i praktiken lämnar alltid ledaren omklädningsrummet vid ombyte och duschning.
- 5. Två gånger per år.** Information om integritetsarbetet och det förebyggande arbetet mot sexuella övergrepp inom föreningen kommuniceras till föräldrar en gång per termin.
- 6. Integritetsövningar** sker minst en gång per termin, gärna i dialog med vårdnadshavarna så att föreningen och hemmen kan ha gemensamma övningar. Integritetsövningarna innefattar kunskap om barns "privata kroppsdelar", hur den kroppsliga integriteten är skyddad i lag samt barns rättigheter. Arbetet ska vara väl implementerat i föreningens värdegrund för att se till att barnen från tidig ålder vet att kroppslig integritet respekteras – både den egna och andras.
- 7. Integritetspolicy.** Nyttillkomna ideella ledare samt professionella tränare signerar ett kontrakt gällande föreningens arbete mot sexuella övergrepp. Detta för att säkerställa att de respekterar och har tagit del av föreningens integritetspolicy.
- 8. Utdrag ur belastningsregistret** görs vid varje nyanställning av ideella ledare och professionella tränare. Ingen ledare ska arbeta med barn utan att ha lämnat in ett utdrag. Det här görs sedan uppföljande varje år.

9. Dokumenteringsrespekt. Det här tillvaratas genom att barn och föräldrar ska lämna ett skriftligt medgivande före det att bilder eller videos läggs ut på sociala medier eller sprids på annat sätt.

10. Porrfilter. Föreningen kontrollerar att de använder en telekomoperatör som har blockering av kända webbsidor med övergreppsmaterial på barn. Likaså är porrfilter installerat på föreningens nätverk och på all utrustning, även föreningens mobiltelefoner. Filtret kontrolleras varje termin, genom att enkelt googla "xxx", kodordet för porr, på internet. Föreningen bör även se över möjligheten att installera teknik som detekterar eller blockerar känt sexuellt övergreppsmaterial på barn på föreningens nätverk och datorer. Det mest effektiva sättet är att installera mjukvara som detekterar själva bilderna. Om en person inom föreningen hanterar sådana bilder reagerar systemet.

11. Tar tydligt ställning mot sexuella övergrepp. Föreningen kommunicerar tydligt att den aktivt arbetar förebyggande mot sexuella övergrepp och kränkande behandling av barn och unga. Synlig information om vad sexuella övergrepp är i idrottsföreningens lokaler är ett av många sätt att vara tydlig på. Alla ledare har förberetts på att våga se, våga fråga och våga agera vid oro för att barn far illa.

12. Orosanmälan. Föreningens ideella ledare och professionella tränare, liksom alla annan personal har kunskap om och är förberedda på hur en orosanmälan görs till socialtjänsten enligt Socialtjänstlagen (SoL § 14).

13. Följer svensk lag. Vid sexuella övergrepp mot barn följer vi svensk lagstiftning och därmed också preskriptionstiden för varje sexualbrott, som i Sverige är mellan 5-15 år. Vid grövre sexualbrott mot barn börjar preskriptionstiden gälla från och med det att barnet fyllt 18 år. Vi ser därmed till barnens bästa genom att vi kan agera som förening vid vetskap om eller misstanke om att övergrepp skett i enlighet med de preskriptionstider som följer av det aktuella brottet.***

* Sexuella övergrepp kan bestå av många olika handlingar och innefattar allt från att någon blottat sig för dem, att de övertalats, pressats eller tvingats till att onanera åt någon, ha sex med någon eller att någon annan försökt klä av dem eller tagit på deras könsdelar fast de inte ville. Drygt var femte barn (21 %) har erfarenhet av någon form av sexuellt övergrepp. Det är mer än tre gånger så vanligt att tjejer har erfarenheter av sexuella övergrepp (29 %) än att killar har det (10 %). (Svedin, C.G., Priebe, G., Wadsby, M., Jonsson, L. & Fredlund, C. (2015). Unga, sex och internet- i en föränderlig värld. Stiftelsen Allmänna Barnhuset.)

** EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV 2011/92/EU av den 13 december 2011 om bekämpande av sexuella övergrepp mot barn, sexuell exploatering av barn och barnpornografi samt om ersättande av rådets rambeslut 2004/68/RIF

***Barnkonventionen artikel 34; om skydd mot alla former av sexuellt utnyttjande och sexuella övergrepp.

**** Enligt RF:s riktlinjer finns en preskriptionstid som börjar löpa från det att någon vuxen inom föreningen fått vetskap om misstänkta övergrepp. Preskriptionstiden är två månader. Det innebär att föreningar inte vidtar åtgärder mot personal efter det att två månader löpt ut.

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV 2011/92/EU om bekämpande av sexuella övergrepp mot barn, sexuell exploatering av barn och barnpornografi.

Artikel 23; om att vidta lämpliga åtgärder i syfte att minska alla former av sexuella övergrepp mot barn samt stärka stråtgärder och med hjälp av information öka medvetenheten hos barn.

Artikel 16; om skyldigheten att vidta åtgärder för att uppmuntra alla personer som känner till, eller i god tro misstänker, att något av de brott begåtts mot barn.

Föreningens integritetspolicy

Inom vår förening ska det råda nolltolerans mot trakasserier och övergrepp. Genom att signera integritetspolicyen så tar vi ett steg närmare nolltolerans och tar tydligt ställning för en trygg miljö för alla barn.

- Jag som ledare har, inom ramen för min utbildning, tagit del av kunskap om könsnormer, kroppslig integritet och sexuella övergrepp och känner stöd från föreningen om vikten av att vi som förening arbetar förebyggande mot sexuella övergrepp på barn.
- Jag har kunskap om vilka lagar och förordningar jag följer genom att ge barn kunskap om kroppslig integritet, könsnormer och sexuella övergrepp.
- Varje termin håller vi som förening utbildning för barn och unga om kroppslig integritet, könsnormer och sexuella övergrepp.
- Jag tar själv aktiv ställning mot alla former av övergrepp genom mitt ordval vid träningar och matcher, genom mitt sätt att ta frågorna på allvar och genom att jag som stolt ambassadör för föreningen ser det förebyggande arbetet som en viktig del i mitt ledarskap.
- Jag passar på att använda mig av mina kunskaper och är tydlig med hur vi skapar en trygg miljö både utanför och på plan. Jag passar på att tydliggöra vikten av kroppslig integritet innan barnen lämnar träningen för ombyte och duschning.
- Jag försöker i största möjliga mån dela tankar och utbildning med barnen utanför omklädningsrummet såvida inte barnen är påklädda. Jag lämnar omklädningsrummet vid ombyte och duschning.
- Jag är medveten om att jag före det att jag påbörjar mitt ledarskap i föreningen skickar in ett utdrag ur belastningsregistret samt att jag årligen på föreningens begäran lämnar in ett nytt utdrag.
- Jag har kunskap om och känner stöd från föreningen att vid oro för barns välmående göra en orosanmälan till socialtjänsten enligt Socialtjänstlagen (SoL §14).
- Jag arbetar aktivt mot kränkande tillmälen och könsrelaterade svordomar eller annat som kränker den sexuella integriteten i ord eller handling. Jag tar genast upp språkbruk och annan kränkande behandling som sker utanför eller på planen med de eller den som uttryckt sig eller i handling kränkt annan.

- Jag känner till värdegrunden och hur den kopplas till det förebyggande arbetet mot sexuella övergrepp.
- Jag har tagit del av föreningens material kring integritetsövningar med barn, sexuella övergrepp och bemötande.
- Jag vågar se, vågar fråga och vågar agera på signaler från barn eller vuxen runt mig – det är mitt och föreningens ansvar som vuxna.

Dessa fem saker lovar jag som vuxen ledare alla barn

- Jag vågar se, vågar fråga och vågar agera på signaler från barn eller någon vuxen runt mig – det är mitt och föreningens ansvar som vuxna. Jag vågar fråga barn om jag uppfattar ett förändrat beteende hos ett barn eller på annat vis uppfattar signaler från barnet som gör mig orolig. Samtidigt ska jag komma ihåg att vissa barn som varit med om sexuella kränkningar eller övergrepp inte visar några tecken alls utåt.
- Som en del i föreningens förebyggande arbete så lär jag barn att det finns bra och dåliga hemligheter. En dålig hemlighet ger ont i magen. Dåliga hemligheter får man alltid berätta för en vuxen man litar på, även om någon annan vuxen sagt att man inte får.
- Jag uppmanar aldrig barn att vara kroppsligt nära någon annan, även om barnet känner och tycker om personen. Jag berättar för barn att de alltid har rätt att säga nej. Barn i min närhet ska få veta att om någon gör – eller vill göra – något med deras kroppar får de alltid säga nej och berätta vad som hänt för en vuxen.
- Jag lyssnar alltid på barn som försöker berätta något för mig, även om jag inte riktigt förstår vad barnet menar och även om samtalet känns obehagligt. Jag tar ansvar genom att fråga barnet om jag upplever oro. Därefter rapporterar jag oron vidare till ungdomsansvarig och till föreningens ordförande.
- Jag tar alltid barns berättelser på allvar och lever upp till föreningens nolltolerans mot kränkningar och övergrepp genom att jag behåller mitt lugn om ett barn berättar någonting för mig som det utsatts för och gör klart för barnet att det gjort rätt som berättat.

* Sexuella övergrepp kan bestå av många olika handlingar och innefattar allt från att någon blottat sig för dem, att de övertalats, pressats eller tvingats till att onanera åt någon, ha sex med någon eller att någon annan försökt klä av dem eller tagit på deras könsdelar fast de inte ville. Drygt var femte barn (21 %) har erfarenhet av någon form av sexuellt övergrepp. Det är mer än tre gånger så vanligt att tjejer har erfarenheter av sexuella övergrepp (29 %) än att killar har det (10 %). (Svedin, C.G., Priebe, G., Wadsby, M., Jonsson, L. & Fredlund, C. (2015). Unga, sex och internet- i en föränderlig värld. Stiftelsen Allmänna Barnhuset.)

** EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV 2011/92/EU av den 13 december 2011 om bekämpande av sexuella övergrepp mot barn, sexuell exploatering av barn och barnpornografi samt om ersättande av rådets rambeslut 2004/68/RIF

***Barnkonventionen artikel 34; om skydd mot alla former av sexuellt utnyttjande och sexuella övergrepp.

**** Enligt RF:s riktlinjer finns en preskriptionstid som börjar löpa från det att någon vuxen inom föreningen fått vetskap om misstänkta övergrepp. Preskriptionstiden är två månader. Det innebär att föreningar inte vidtar åtgärder mot personal efter det att två månader löpt ut.

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV 2011/92/EU om bekämpande av sexuella övergrepp mot barn, sexuell exploatering av barn och barnpornografi.

Artikel 23; om att vidta lämpliga åtgärder i syfte att minska alla former av sexuella övergrepp mot barn samt stärka stråtegrier och med hjälp av information öka medvetenheten hos barn.

Artikel 16; om skyldigheten att vidta åtgärder för att uppmuntra alla personer som känner till, eller i god tro misstänker, att något av de brott begåtts mot barn.

Datum / Ort

Signatur

Ordförande / Sportchefs signatur

Namnförtydligande

Namnförtydligande

SEXUELLA ÖVERGREPP ÄR NÄR NÅGON:

- **tar på ens kropp** med händerna, munnen eller könet på ett obehagligt sätt eller så att man blir rädd.
- **pratar eller tittar** på ett sexuellt sätt som man upplever som obehagligt.
- **tvingar en att ha sex** fast man inte vill.
- **tvingar en att se på** när någon gör något sexuellt, till exempel visar sitt kön eller onanerar, på internet eller i det vanliga livet.
- **gör något sexuellt mot någon** som inte kan säga nej eller skydda sig, till exempel någon som är full, drogpåverkad, sjuk eller har någon funktionsnedsättning.
- **blir fotad eller filmad** med eller utan kläder på ett sexuellt sätt mot sin vilja.
- **försöker köpa eller byta till sig sex** med till exempel pengar, alkohol, presenter eller tjänster.
- **som är vuxen har sex med någon under 15 år**. Brottet heter våldtäkt mot barn och är mycket allvarligt.
- **som är 15 år eller äldre har sex med någon som är yngre än 15 år**, (det finns ett undantag, det är när personerna som har sex är nästan lika gamla och båda vill ha sex, men en av dem är över 15 år och den andra inte har fyllt 15 år).

DET HÄR ÄR BRA ATT VETA

- **Du får alltid säga nej** om någon vill kramas, pussas, eller ta på dig.
- **Du bestämmer** vad som är okej eller inte – ingen annan.
- **Äldre får inte ha sex med någon under 15 år**.
- **Sex har man bara när bäge vill** – det är fel och ett brott att tvinga någon annan.
- **Du har rätt att säga nej** till sex även om du är tillsammans med någon eller om ni har haft sex förut.
- **Ingen får ta eller sprida** intima bilder på dig. Porrbilder på barn är förbjudna.
- **Ingen får betala för sex** med pengar, saker eller tjänster. Det är ett brott.
- **Det är bra att du berättar!**

SEXUELLA ÖVERGREPP ÄR ALLTID FÖRÖVARENS FEL

Den som utsätter någon för sexuella övergrepp begår ett mycket allvarligt brott. Det är alltid den som begår övergreppet som gör fel, aldrig den som blir utsatt. Att utsättas för sexuella övergrepp kan skada både kroppen och själen. Det är viktigt att söka hjälp och läkarvård.

Om du har blivit utsatt eller om du är orolig att någon kompis eller lagkamrat har blivit utsatt så kan du prata med en vuxen du litar på. Du kan också ringa till BRIS på 116 11 eller gå in på treskabinoll.nu/mer-kunskap där det finns mer information om vart hjälp finns att få.

Inget barn ska behöva bli utsatt för övergrepp och därför ska nolltolerans råda mot sexuella kränkningar och övergrepp!